

התנ"ך/המהדורה האוריינית - מבית "אתגר התנ"ך העולמי" (ע"ר)

הנגשת הטקסט התנכ"י בהיצג החזותי / ד"ר שני לוי שמעון.

להיצג החזותי של החומר הנלמד משמעות רבה בתהליכי למידה בכלל ובקריאת טקסטים בפרט.

לפני החזותי של טקסט ודרך הצגתו משמעות רבה מכמה היבטים, שהחשובים במיוחד הם:

- תהליכי הקריאה - דיוק, קצב ופרוזודיה
- הבנת הנקרא
- עיבוד הטקסט וקידודו בזיכרון

הדבר נכון במיוחד עבור הטקסט התנכ"י ששפתו אינה נהירה די לדוברי העברית המודרנית (מבחינת אוצר מילים, מבנים מורפולוגיים, מבנים תחביריים ותוכן).

התוכנית מציעה התאמה בהיצג הטקסט המקראי ותיווכה בתהליך למידה. להתאמה זו, בליווי הוראה מפורשת לתיווך ההתאמה יכולת לשפר תהליכי קריאה, הבנה, עיבוד וזיכרון של החומר הנלמד.

ההתאמה כוללת:

1. חלוקה לשורות המתכתבת עם תוכן הטקסט המבנה התחבירי של המשפטים, כפי שהם באים לידי ביטוי דרך טעמי המקרא (מעין סימני פיסוק).
2. חלוקה לפסקאות וליחידות תוכן נפרדות ע"י ריווח.
3. סימון מילים המציינות מקום
4. סימון מילים המציינות דמויות
5. סימון דיבור ישיר בטקסט
- כל זאת בצירוף:
6. הוראה מפורשת של ההתאמה, הכוללת תיווך למשמעות של החלוקה למשפטים ולפסקאות תוכן ותרגומה בטקסטים נוספים.

ההתאמה מאפשרת:

1. לקרוא את הטקסט במנות קטנות ומדודות, דבר המסייע לחלוקת אתגר הלמידה ולהתמודדות עמו.
2. להוריד עומס מהקורא בהתמודדות עם גבולות המשפט, איתור הדיבור הישיר ושיוכו לנושא וחלוקה לפסקאות תוכן, כך נחסכת מהקורא השקעה של אנרגיה המנטאלית בקידוד יעיל של הקריאה ומאפשרת לו להפנות את המשאבים בעיקר להבנה, לעיבוד ולזיכרון התוכן.
3. להבין טוב יותר את הטקסט - ההתאמה מתכתבת עם תוכן הטקסט ובכך מסייעת בהבנתו. הקורא מודע לכך שבכל תחילת פסקה מתחיל תוכן חדש, המובחן מן הפסקה הקודמת לה. בכך, הוא מכין את המערכת (מערכת הלמידה שלו) לציפייה במפגש עם נושא חדש.
4. להבחין בין מקומות ודמויות שלרוב משמרים נושאי המשפט.
5. להבחין ביחידה התחבירית – דיבור ישיר – יחידה שאיננה מובחנת בטקסט התנכ"י ע"י סימן הפיסוק.
6. למפות את הטקסט על פי יחידות תוכן ע"י חלוקת הטקסט לפסקאות, דבר המאפשר את עיבודו היעיל.
7. לקודד את הטקסט בזיכרון ע"י החלוקה לפסקאות על פי נושא, המוצגת בצורה חזותית דרך הריווח, גם תוכנית וגם גרפית.
8. להתמודד עם טקסטים תנכיים שונים בהיצגים שונים - מעבר לקריאת הטקסט המוגש. דרך ההתאמה מתחקה הקורא אחר הסטנדרטים: חלוקת המשפטים ולפסקאות על פי תוכן אותם יחיל על טקסטים נוספים ללא הנגשה. ההוראה המפורשת המחצינה את תהליך ההנגשה מעלה אותו למודעות הקוראים, מתווכת את המשמעות שלו ומסייעת בכך לבצעו באופן עצמאי.
9. לשפר את תחושת המסוגלות והמוטיבציה בקריאת התנ"ך ובלמידת התנ"ך ולספק חוויית הצלחה בתהליך הקריאה וההבנה של הטקסט התנכ"י.